

ΔΙΑΔΟΧΗ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ *

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΧΩΡΟΥΝΤΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ
κ. ΜΑΝΟΥΣΟΥ ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ

Ἀντικείμενο τῆς πρώτης δημοσίας συνεδρίας τῆς Ἀκαδημίας, μετὰ τὴν 1η Ἰανουαρίου, εἶναι πάντοτε ἡ μεταβίβαση τῶν καθηκόντων τοῦ ἀποχωροῦντος Προέδρου πρὸς τὸν ἀναλαμβάνοντα νέο Πρόεδρο καὶ πρώην ἀντιπρόεδρο τοῦ Ἰδρύματος καὶ ἡ ἐγκατάσταση τῶν νέων ἀκαδημαϊκῶν ἀρχῶν, Προέδρου καὶ Ἀντιπροέδρου. Συνεπῶς ἐναπόκειται στὸν Πρόεδρο τοῦ προηγούμενου ἔτους νὰ παραδώσει τὴν προεδρία καὶ νὰ προβεῖ σὲ σύντομο ἀπολογισμὸ τῶν πεπραγμένων τῆς προηγούμενης. Ὁ ἀπολογισμὸς αὐτὸς θὰ εἶναι λιτὸς καὶ βραχύς, ἐπεὶ πρῶτον θὰ εἶναι ἀπαλλαγμένος ἀπὸ ὅλα ὅσα ἀναφέρθηκαν ἤδη στὸ λόγο τοῦ κ. Γενικοῦ Γραμματέως τῆς Ἀκαδημίας, κατὰ τὴν πανηγυρικὴ συνεδρία τῆς 28ης Δεκεμβρίου 1995, ὅτι ἐπιτελέσθηκαν κατὰ τὸ ἔτος αὐτό, καὶ δεῦτερον ἐπεὶ οἱ ἀρμοδιότητες τοῦ Προέδρου τῆς Ἀκαδημίας εἶναι, κατὰ τὸν Ἰδρυτικὸ τῆς νόμο, πολὺ περιορισμένες. Ἐτσι αὐτὸ ποὺ ἔχω κυρίως νὰ πῶ εἶναι, μὲ ἓνα λόγο, ὅτι προσπάθησα, ἀπὸ τὴ θέση τοῦ Προέδρου τοῦ ἀνωτάτου Πνευματικοῦ Ἰδρύματος τῆς Χώρας, κατὰ τὸ διάστημα τῆς μονοετοῦς θητείας μου, νὰ ἐξασφαλίσω τὴν εὐρυθμὴ καὶ ἀποδοτικὴ λειτουργία του τόσο στὸν διοικητικὸ, ὅσο καὶ στὸν ἐπιστημονικὸ τομέα, ἀλλὰ καὶ τὴ διεθνῇ του προβολή, μὲ τὴ συνεργασία καὶ συνδρομὴ τῶν κατὰ περίπτωσιν ἀρμοδίων ὑπηρεσιῶν του.

Ἐτσι διεξήχθησαν ἀπρόσκοπτα οἱ τακτικὲς ἐπιστημονικὲς ἀνακοινώσεις καὶ συζητήσεις τῶν τακτικῶν καὶ ἀντεπιστελλόντων μελῶν τῆς Ἀκαδημίας, οἱ παρουσιάσεις νέων ἐκδόσεων, οἱ διαλέξεις, οἱ τελετὲς τῆς ὑποδοχῆς τῶν νέων μελῶν τοῦ Σώματος, τακτικῶν καὶ ἀντεπιστελλόντων, οἱ συνεδρίες τῶν Τριῶν Τάξεων, οἱ κρίσεις τῶν ὑποψηφίων καὶ οἱ ἐκλογὲς νέων μελῶν ἢ μελῶν τοῦ προσωπικοῦ τῶν Κέντρων τῆς καὶ οἱ βραβεύσεις ἀξιόλογων ἔργων ἢ ἐξαίρετων πράξεων. Ὑπῆρξαν δυ-

* Συνεδρία τῆς 11ης Ἰανουαρίου 1996

στυχῶς καὶ προβλήματα, διοικητικῆς κυρίως φύσεως, ποὺ ὁ βραχὺς χρόνος καὶ οἱ γνωστὲς γραφειοκρατικὲς ἐμπλοκὲς δὲν ἐπέτρεψαν ἀκόμη τὴ λύση τους.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, προωθήθηκαν, ὅσο ἦταν δυνατό, τὰ μεγάλα ἔργα τοῦ Ἰδρύματος, ἡ ἐκτύπωση τῶν Πρακτικῶν του, τῶν πολύτομων ἐκδοτικῶν σειρῶν του καὶ τῶν ἐπιστημονικῶν Ἑπετηρίδων τῶν Κέντρων του, ἀλλὰ καὶ τῶν πολυσέλιδων αὐτοτελῶν δημοσιευμάτων του. Ἀνάμεσα στὰ τελευταῖα θὰ μοῦ ἐπιτραπεῖ ν' ἀναφέρω ἐδῶ τὴν ἀνατύπωση τῆς πρώτης ἐλληνικῆς («Ἐφημερίδος») τῶν Μαρκιδῶν Πουλίων τῆς Βιέννης, σὲ πέντε ὀγκώδεις τόμους καὶ ἓνα ἔκτο, ἀφιερωμένο ὀλοκλήρου στὴν Εἰσαγωγή καὶ τὰ Σχόλια τοῦ ἀειμνήστου διευθυντῆ τοῦ Κέντρου Ἐρεῦνης τοῦ Μεσαιωνικοῦ καὶ Νέου Ἑλληνισμοῦ Λεάνδρου Βρανούση, ποὺ εἶχε συλλάβει καὶ πραγματοποιήσει σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου τὸ ἐγχεῖρημα. Θὰ ἀναφέρω ἐπίσης τὴν πρόσφατη πρώτη ἐκδοση, ἀπὸ τὸ ἴδιο Κέντρο, τῶν ποιημάτων τοῦ παλαιοῦ Κρητικοῦ ποιητῆ τῶν ἀρχῶν τοῦ 15ου αἰῶνα Λεονάρδου Ντελλαπόρτα.

Θὰ ἤθελα νὰ πῶ ἐδῶ λίγα λόγια σχετικὰ μὲ τὸ ἐκδιδόμενο ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία πολύτιμο Λεξικὸ τῆς νέας ἐλληνικῆς γλώσσας καὶ τῶν ἰδιωμάτων της, γιὰ τὸ ὁποῖο ἐκφράζονται συχνὰ παράπονα ὅτι καθυστερεῖ. Ἡ καθυστέρηση, ποὺ ὀφείλεται στὸν ἀσυνήθιστο ὄγκο τοῦ συγκεντρωμένου ὕλικου (ἐκατομμύρια δελτίων), μπορεῖ τώρα νὰ παρακαμφθεῖ μὲ τὸ πρόγραμμα ΕΠΕΤ II γιὰ τὴ μικροφωτογράφιση τῶν δελτίων καὶ τὴν καταλογογράφηση τοῦ ὕλικου αὐτοῦ, ποὺ ἐτοιμάζεται ἤδη ἀπὸ τὸν νεοεκλεγέντα διευθυντῆ του καὶ πρόκειται γρήγορα νὰ τεθεῖ σὲ ἐφαρμογή.

Δὲν πρόκειται ἐξ ἄλλου νὰ παραλείψω ὅτι, μὲ τὴν εὐκαιρία τοῦ πανηγυρισμοῦ τῶν ἐθνικῶν ἐπετείων τῆς 25ης Μαρτίου καὶ τῆς 28ης Ὀκτωβρίου ἢ ἄλλων ἐκδηλώσεων τῆς Ἀκαδημίας, διοργανώθηκαν γιὰ πρώτη φορὰ στίς αἰθουσές της, μὲ τὴν ἔμπνευση καὶ τὴ φροντίδα τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ κ. Παναγ. Τέτση, ἐκθέσεις ἔργων Ἑλλήνων καλλιτεχνῶν, ὅπως τοῦ Χρήστου Καπράλου, τοῦ Νίκου Χατζηκυριάκου - Γκίκα, τῶν ζωγράφων τοῦ ἐλληνοϊταλικοῦ πολέμου 1940-41, καὶ τυπώθηκαν καὶ κατ'ἀλόγοί τους, τοὺς ὁποίους εἶχα τὴν εὐχαρίστηση νὰ προλογίσω.

Ἰδιαίτερη σημασία ἀποδόθηκε στὴ συμμετοχὴ καὶ τὴν ἐκπροσώπηση τῆς Ἀκαδημίας μας σὲ μεγάλα διεθνῆ ἐπιστημονικὰ συνέδρια καὶ διεθνεῖς συναντήσεις στὸ ἐξωτερικὸ ἀπὸ ἀρμόδια μέλη της, ποὺ ἐξασφάλισαν τὴ σύσφιγξη τῶν δεσμῶν συνεργασίας τῶν ξένων ἐρευνητῶν μὲ τὴν ἐλληνικὴ Ἀκαδημία καὶ τὴν ἐνίσχυση τῆς ἀκτινοβολίας της. Ὁ ὁμιλῶν ἐξεπροσώπησε τὴν Ἀκαδημία καὶ στὴν 69ῃ Σύνοδο τῆς Διεθνοῦς Ἀκαδημαϊκῆς Ἐνώσεως (Union Académique Internationale), στὴν Πράγα τὸν Ἰούνιο τοῦ 1995, καθὼς καὶ στὸ διεθνῆ πανηγυρικὸ ἑορτασμὸ τῆς Διακοσιετηρίδος τοῦ Institut de France στὸ Παρίσι, τὸν Ὀκτώβριο. Γόνιμες ἐπαφές συνεργασίας εἶχαμε καὶ μὲ Ἀκαδημίες ἄλλων χωρῶν.

Ἀναλαμβάνοντας, τὸν περασμένο Ἰανουάριο, τὴν προεδρία τῆς Ἀκαδημίας, εἶχα ἐκθέσει ἀναλυτικὰ τὰ προγράμματα, ἀλλὰ καὶ τὰ προβλήματα τῶν πολυάριθμων ἐρευνητικῶν Κέντρων τῆς καὶ δηλώσει ὅτι θὰ ἐνισχυθοῦν, ἰδίως μὲ τὴν προμήθεια τοῦ ἀπαραίτητου μηχανικοῦ ἐξοπλισμοῦ. Τὸ ἔργο αὐτὸ συνετελέσθη σχεδὸν πλήρως. Ἀπομένουν ὅμως καὶ ἄλλα, διοικητικῆς φύσεως ἰδίως, δυσεπίλυτα θέματα, ποὺ εὐχομαι νὰ ρυθμισθοῦν κατὰ τὸν καλύτερο δυνατὸ τρόπο, γιὰ νὰ ἐπιτευχθεῖ πλήρως ἡ εὐρυθμὴ λειτουργία τῶν Κέντρων αὐτῶν, ποὺ ὑπηρετοῦν καὶ προάγουν σημαντικότετους τομεῖς τῆς ἐρεῦνης.

Τὸ ἔργο τῆς συστηματικῆς ἀναδιοργανώσεως τῆς πολυτιμότητος καὶ πλουσιότητος Βιβλιοθήκης τῆς Ἀκαδημίας, ποὺ τόσο τὸ εἶχε προαγάγει ὁ πρῶην Γενικός Γραμματεὺς τῆς Ἀκαδημίας κ. Περικλῆς Θεοχάρης, συνεχίσθηκε, εἶναι ὅμως ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη νὰ ὁλοκληρωθεῖ καὶ πρὸ πάντων νὰ ἐγκριθεῖ ὁ νέος Ὁργανισμὸς τῆς ἀπὸ τὴν Ὀλομέλεια καὶ τὸ Ὑπουργεῖο, ὥστε ἡ Βιβλιοθήκη νὰ προαχθεῖ σὲ ἓνα θαυμάσιο ὄργανο ἐρεῦνης καὶ πληροφόρησης διεθνoῦς ἐμβελείας.

Στὸ χῶρο τῆς Βιβλιοθήκης θὰ λειτουργήσῃ καὶ ἓνα δικό μου ἐρευνητικὸ πρόγραμμα ποὺ τὸ εἶχα ἐξαγγεῖλει στὸν περισυνὸ προεδρικό μου λόγο καὶ ποὺ τὸ ὀνόμασα «Ἑθνικὴ Ταινιοθήκη Ἐντύπων». Μὲ εὐχαρίστηση ἀναγγέλλω σήμερα ὅτι τὸ πρόγραμμα αὐτὸ υἱοθετήθηκε ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία μας, καὶ ἐτέθη ἤδη σὲ ἐφαρμογή. Ἔτσι ἐλπίζουμε ὅτι ὅχι μόνον θὰ συγκεντρωθοῦν καὶ θὰ ἐξασφαλισθοῦν στὴ Βιβλιοθήκη τῆς, σὲ εἰδικὴ Ταινιοθήκη, οἱ μικροταινίες ὅλων τῶν ἐντύπων βιβλίων ποὺ γράφτηκαν καὶ ἐκδόθηκαν ἀπὸ Ἑλλήνες ἀπὸ τὸ 1486 ὠς τὸ 1800 τοῦλάχιστο, ἀλλὰ καὶ θὰ ἀνακαλυφθοῦν ἄγνωστα ἔντυπα καὶ θὰ διασωθοῦν, ἐπὶ τέλους, ὅλα ὅσα ἀπειλοῦνται ἀκόμη ἀπὸ ὁλοκληρωτικὸ ἀφανισμό. Ἐλπίζουμε γρήγορα ν' ἀποδειχθεῖ πόσο σωτήρια καὶ ἐθνωφελὴς θὰ εἶναι ἡ ἐκτέλεση αὐτοῦ τοῦ προγράμματος.

Δὲν θὰ ἤθελα νὰ παρατείνω τὴν ὁμιλία μου περισσότερο, ἀναφέροντας καὶ τίς ἀπαιτήσεις (κυρίως γιὰ παρουσία ἢ συμμετοχὴ μου σὲ διάφορες ἐκδηλώσεις), στὶς ὁποῖες ἐπιτακτικότερα καθήκοντα δὲν μοῦ ἐπέτρεψαν ν' ἀνταποκριθῶ. Εὐτυχῶς, τίς κυριότερες ἀπ' αὐτὰς τίς ἐκάλυψε ἡ συμμετοχὴ τοῦ τότε Ἀντιπροέδρου κ. Ἰωάννου Πεσμαζόγλου καὶ τοῦ Προέδρου τοῦ προηγούμενου ἔτους 1994 κ. Θεμιστοκλῆ Διαννελίδη. Ὁφείλω ὅμως νὰ ἐκφράσω τίς θερμότερες εὐχαριστίες μου καὶ πρὸς ἐκείνους καὶ πρὸς τὰ ἄλλα μέλη τῆς Ἀκαδημίας μας, ποὺ τόσο εὐγενικὰ καὶ πρόθυμα μοῦ συμπαραστάθηκαν κατὰ τὴν ἄσκηση τῶν προεδρικῶν καθηκόντων μου. Ἰδιαιτέρα ὀφείλω νὰ εὐχαριστήσω, ἐκτὸς ἀπ' αὐτοῦς, καὶ τὰ ὑπόλοιπα μέλη τῆς ἀκαδημαϊκῆς Συγκλήτου, τὸν πάντα πρόθυμο καὶ καλοπροαίρετο Γενικὸ Γραμματέα κ. Παῦλο Σακελλαρίδη, τοὺς Γραμματεῖς τῶν Πρακτικῶν καὶ τῶν Δημοσιευμάτων κ.κ. Νίκο Κονομῆ καὶ Ἀπόστολο Σαχίνη, καθὼς καὶ τοὺς προέδρους τῶν

τριῶν Τάξεων κ.κ. Πάνο Λιγομενίδη, Παναγιώτη Τέτση καὶ Ἀριστόβουλο Μάνεση. Εὐχαριστῶ, τέλος, θερμότατα καὶ ὁλόκληρο τὸ ἐπιστημονικὸ καὶ διοικητικὸ προσωπικὸ τῆς Ἀκαδημίας καὶ τὸ προσωπικὸ καὶ τοὺς προϊσταμένους ὅλων τῶν ἐρευνητικῶν κέντρων καὶ τῶν Διοικητικῶν, Οἰκονομικῶν καὶ λοιπῶν ὑπηρεσιῶν τῆς γιὰ τὴν τόσο πρόθυμη καὶ ἀποδοτικὴ τους συνεργασία. Θὰ διατηρήσω γιὰ πάντα τὶς καλύτερες ἀναμνήσεις ἀπὸ τὴν πρόθυμη καὶ ἀποτελεσματικὴ συνεργασία τους.

Κύριε Πρόεδρε τῆς Ἀκαδημίας,

Εἶμαι ἰδιαίτερα εὐτυχὴς τῇ στιγμῇ αὐτῇ, ποὺ παραδίδω τὴν Προεδρίαν σ' Ἐσᾶς, τὸν κορυφαῖο οἰκονομολόγο, νομομαθῇ καὶ πολιτικῷ, ἀλλὰ καὶ διακεκριμένο πνευματικὸ ἄνθρωπο καὶ πολύτιμο φίλο. Εἶμαι βέβαιος ὅτι, ὅπως εἶχα καὶ ἐγὼ τὴ δική σας, θὰ ἔχετε καὶ σεῖς τὴ θερμὴ συμπαράσταση τοῦ νέου Ἀντιπροέδρου τῆς Ἀκαδημίας, λαμπροῦ ἐπιστήμονα καὶ ἐμπειρότατου ὁργανωτῆ, τοῦ καθηγητῆ κ. Νικολάου Ματσανιώτη. Εἶμαι βέβαιος ἀκόμη ὅτι θὰ τιμήσετε καὶ τὸ νέο σας αὐτὸ ὑψηλὸ ἀξίωμα καὶ θὰ ὁλοκληρώσετε ὅ,τι ἔχει μείνει ὡς τώρα ἡμιτελές, παράλληλα μὲ τὰ δικά σας νέα προγράμματα.

Καὶ τώρα θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σᾶς περιβάλω μὲ τὸ μέγα διάσημο τῆς Ἀκαδημίας καὶ νὰ σᾶς ἀπευθύνω τὶς καλύτερές μου εὐχὲς γιὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου σας. Σᾶς παρακαλῶ νὰ καταλάβετε, μαζὶ μὲ τὸν κ. Ἀντιπρόεδρο, τὶς θέσεις σας στὸ Προεδρεῖο.